

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Ar adri és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/2 évre 8 ft., 1/4 évre 8 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 1 évre 16 ft., 1/2 évre 7 ft., 1/4 évre 8 ft. 50 kr., 1 óra 2 ft. 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyenként 10 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 lo. Nyitási sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RESZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Darányi Ignác.

Budapest, november 6.

Amily hirtelen jött, ép oly hirtelen véget is ért a földművelésügyi miniszteriumban a válság. A kombinációnak nem volt ideje rá, hogy szárnyai nőhessenek. Még alig neveztek meg kandidátusokat, a korona gyors elhatározása már is megtalálta az igazit. A tárcza rögtönös betöltését oly fontosnak tartották, hogy a volt miniszter kegyes felmentésével egyidejűleg megtörtént az utód kinevezése is.

Proviziorumról egy irányban sem lehetett szó. Sem *Festetics* grófot nem lehetett az ügyek tovább vezetésével megbízni, sem *Bánffy* Dezső báró nem vállalkozhatott a földművelésügyi miniszterium ideiglenes vezetésére. Oly időkhöz, amikor most él a magyar mezőgazdaság, ez a tárcza megbízható, tevékeny, erélyes és céltudatos embert követel sokkal inkább, mint eddigé.

Darányi Ignácban a miniszterium erős támaszára, a mezőgazdaság megbízható barátjára és protektorra talált, aki nem újonc a téren, mezőgazdasági kérdésekkel már évtizedek óta foglalkozik, az e szakba vágó számos rokon kérdéseket alaposan ismeri és abban a pillanatban, amelyben ő a földművelésügyi miniszterium büróba lép, barátok és ismerősök körébe lépett, akik vele és mellette különféle szakkérdéseket tárgyaltak és számos ide vonatkozó határozatot hoztak. Mint az országos gazdasági egyesület egyik alelnökének,

gyakran volt alkalma *Darányi*nak a magyar mezőgazdaság óhajtaival és panaszaiival megismerkedni és ez irányban, valamint az agrár mozgalom vezetőivel és a néppárt fennálló főszóvivőivel való érintkezésben igen gyakran hasznára lesz neki konziliáns lénye.

Darányi már ma elfoglalja új hivatalát és ez alkalommal egy kevésbé kimerítő programot ad, melyet azonban a költségvetés tárgyalásakor a képviselőházban kiegészíteni és teljessé tenni szándékszik.

E pillanatban nem is annyira arról van szó, hogy mint viselkedik *Darányi* új állásában, mint inkább arról, hogy mily nagy és nem is sejtett erkölcsi siker van e részleges válság gyors elintézésében a *Bánffy*-kabinetre nézve. — A szabadelvűpártnak egyik kipróbált támasza aggodás nélkül és nagy kedvvel belép az ideiglenesnek kikiáltott kabinetbe s ez elhatározásával megdönthetetlen bizonyítékot ad annak stabilitása mellett.

A szabadelvű pártban szemmel láthatóbban, mint valaha, egészséges kohézió uralkodik, a célok és eszközök tekintetében tökéletes egyetértés és ritka egyértelműség a bizalomra nézve, melylyel a párt a *Bánffy*-kabinet iránt viseltetik.

Ime egy minisztérium, amely mellett ily fontos válság minden nyom nélkül mulik el, amely saját körében, a saját szellemileg oly elégtételenek kihíresztelt pártjában ily gyorsan és ily elismerésméltóan kiegészíti magát, hogy az egész közvélemény a hirtelen elintézés által

meglepetve, kénytelen elismerni, hogy *Bánffy* választása ép oly gyors volt, mint szerencsés.

Báró *Bánffy* szakított a régi hagyományokkal. *Széchenyi* Pál, *Bethlen* András és *Festetics* Andor grófok után nem ültetnek ismét grófi koronát a földművelésügyi miniszteri karszékbe, hanem egy tevékeny, szorgalmas, céltudatos, férfit, a ki képes tökéletesen igazolni azt a bizalmat, amelylyel őt az egész közvélemény osztatlanul fogadja.

A nagyhalmágyi vasut megnyitása.

— Saját kiküldött tudósítónktól. —

Momentuozus ünnepe volt tegnap az aradi és csanádi egyesült vasutaknak s ezzel együtt Arad vármegyének is.

Az arad-csanádi egyesült vasutak nyitotta meg a gurahonoz-nagyhalmágyi vonalat, mely aktus ünnepélyességét *Dániel* Ernő kereskedelemügyi miniszter személyes megjelenésével emelte.

A vármegyénket annyira érdeklő megnyitásról az alábbi tudósítást adjuk:

Tegnap a kora reggeli órákban, szokatlannul élénk volt az aradi pályaudvar, melynek perronját a nagyszámu előkelőség lepte el, mely az arad-csanádiak külön vonatán az új vasutvonal megnyitására rándult.

Ennek sorában ott voltak *Fábián* László főispán, *Szathmáry* Gyula kir. tan., alispán, *Boros* Beni orsz. képviselő, *Végh* Aurél kir. tanácsos, *Vásárhelyi* Béla, *Atzél* Péter, *Boros* Vida, *Institóris* Kálmán, *Nikolics* Péter, *Kris-*

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A pupos.

Írta: Nagy László.

Már le is aratták akkor a termést, mikor az újfalu vásár esett.

Hunyás Pista odakészülődött.

Be is ment szombaton este a kasznárhoz.

— Tekintetes uram, egy kérésem volna.

— Mi az, István?

— Tizenkét esztendeje, hogy itt állok szolgálatban, de az alatt az idő alatt még egyszer sem mentem a pusztá határára túl. Arra kérem hát alázattal a tekintetes urat, engedné meg, hogy holnap az újfalu vásárra mehetnék.

A kasznár nagyon kedvelte a becsületes érzésű, szorgalmas, há cselédet Érdeklődött ügye, állapota iránt.

— Hát aztán mit akarsz a vásáron venni, Pista?

Nem akarok én venni se eladni, tekintetes uram semmit, hanem...

Itt egyszerre elcsuklott a hangja s úgy elpirult, mint Orzsi huga, mikor egyszer a Béla ifjú megcsipkedte az állát.

— Hanem...?

— Hát csak szeretnék elmenni tekintetes uram.

— No valami okának csak kell lenni Pista. Hiába csak nem gyalogolsz Újfaluha?!

— Hát ha már meg kell mondani, csak megmondom. Tudom nem nevet ki a tekinte-

tes ur érte, mint a cselédség — asszonyt akarok hozni a házhoz.

— Asszonyt?! Aztán azért a vásárba szoktak menni Pista?

— Majd ott nézek magamnak egyet, tekintetes uram.

Az ittvaló lányok rám sem néznek. A legények is csak úgy szólnak hozzám, mint a hogy a kutyához szokás. Mindenki gyűlöl itt engem, pedig én nem bántottam senkit! Hejh, tekintetes uram, sok keserűséget nyeltem már én is ezért e...

S odamutatott pupos hátára szegény Hunyás Pista.

— De nem is nekem kell az asszony — folytatá. En el lennék a nélkül is. Hanem annak a tehetetlen két jó öregnek, hogy Orzsi párta alá került, annak gondozó kell.

Es végig osordult arczán a könny a pupos béresnek.

— Hát eredj Pista, hozz magadnak jó asszonyt, segítsen utadon az Isten — szólt az kasznár elérzékenyülve.

— Ki hallott már ilyent. Asszonyért a vásárra megy?!

— De úgy se kap az egy mákszemnyit sem.

— Ugyan ki merne már ahhoz az Isten-csudájához!

— De ha már hoz, hát legalább csak szepet hozna.

Ez utóbbit Tóth János, a virtuslegény

mondta, nem kis hahotájára a Hunyás Pista szapulására és várására egybesereglett leány- és legénytábornak.

Egy parasztkocsi gördült ki az erdőből. Egyenesen a pusztának tartott.

Nagy ritkaság az, mikor e kis pusztá csendjét, kiváltképpen ünnepnapon, idegen kocsiörgés zavarja.

Tanakodtak is, hogy ki lehet.

— Hát ki volna más, Hunyás Pista hozzá a feleségét — mondja a Gyuri kisbéres.

Ezen aztán addig elnevettek, míg a kocsi oda nem ért. Hát a kocsin csakugyan Hunyás Pista érkezett meg, de nem asszonnyal, hanem egy tisztos, öreg emberrel.

A jövevény csak másnap reggel hagyta el Hunyásék házát.

— Szívességéből haza hozta. Így mondták, mikor elment.

Ettől a naptól fogva nem volt nyugodt perczé Hunyás Pistának.

Örökösen ingerkedtek vele özimbora.

Szántás közben Tóth János odaszólt hozzá:

— Hát csak nem igen tetszett meg a vásárban egy fehér cselédnek sem az ábrázatod, ugye Pista?

Hunyás nem szólt egy szót sem, csak szántott tovább, mintha mitsem hallott volna.

A lelke, a gondolatja ott kalandozott annak a kis falucskának abban a szalmafedelű kis házában, a hol az a nemesszívű leány lakott, a ki hajlandó ő hozzá a rúthoz, a min-

tyóry János, Szontagh Gyula, Marschal Lajos dr., Edvi Illés László, Heinrich Sándor, Lendvai Sándor, Hegedüs László, Vass Gusztáv, Medveozky Ede, Ramer Lajos, Wetzler János stb. stb.

A különvonat pontban fél hatkor indult meg az aradi pályaudvarból s csaknem megállás nélkül haladt egész Gurahonczig.

Utközben a feldisített pályaházak előtt nagy közönség gyűlt egybe, mely lelkesen éljenezte a miniszterhezó különvonatot.

A különvonaton magán különben mindaddig, míg a kirándulók a vidék természeti szépségeinek szemlélésébe el nem merültek, a legkedélyesebb élet uralkodott.

A kupék sarkában kis társaságok alakultak, melyek kellemes csevegéssel töltötték az időt, emitt-amott megalakult egy-egy tarok-parthie.

A rövid, de izletes reggeli elkötése után alig vették észre a kirándulók, hogy Gurahonczra érkeztek.

Itt Dániel Ernő miniszter és kísérete lezállott a vonatról, s a feldisített pályaházon át Boros Beni és Vásárhelyi Béla kíséretében a keramit és cement-gyár megsemmelésére indult.

A miniszter élénken érdeklődött a gyár fizeme iránt, s annak produktumát megsemmelélte, legnagyobb elismerését fejezte ki a látottak felett.

Innen lassított menetben indult a vonat új pályáján Nagyhalmagy felé.

Dániel Ernő miniszter egész uton állandóan figyelte a festői vidéket, mely a pálya kanyarulatainál mint egy-egy gazdag panoráma eléje tárult.

Különösen meglepte a minisztert az a csucsi hegyátvágás, mely valóban páratlan a maga nemében.

Itt a vasutigazgatóság különös meglepetésben részesítette a vendégeket.

A miniszter tiszteletére a hegytetőn százegy tarozk durrogás verte fel a környék csendjét.

Fenségesen borszasztó volt, midőn a ködben uszó hegyek hangos morajjal verték vissza az itt-ott felhangzó dőrejt, s megmordultak, mint a haragos természet dübörgő kórusai.

Az eső lassankint cseperegni kezdett, mi felettébb kellemetlen volt a kirándulásra.

A vonat alig néhány percz után a halomgy-csuci alaguthoz ért, mely mintegy háromszáz méter hosszú. A vasutat néhány percz alatt magába nyelte az alagut sötétsége.

A miniszter azonban az alagut bejárata előtt lezárt a vasutról, s gyalog tette meg az utat a tunnellen keresztül.

Az alagut kijáratánál a vonat kevés ideig megállott, s Dániel Ernő miniszter kérdéseket intézett Boros Beni igazgatóhoz, a munkálatot illetőleg.

Tíz percz múlva a vasut már a diszes pályaház előtt állott, melynek homlokzatán erős betűk hirdetik e szót: „Nagyhalmagy“

A pályaház előtt fellobogózott diadalkapu volt felállítva, az állomás előtti téren nagy közönség foglalt helyet, mely lelkes éljenzéssel fogadta a külön vasutat.

A minisztert Páris Gábor főszolgabíró fogadta az alábbi beszéddel:

Nagyméltóságú Kereskedelemügyi Miniszter Ur!

Kegyelmes Urunk!

Örömtől lelkesedve jöttünk ma a vasuti megnyitás ünnepén itt össze a nagyhalmagy járás közönségének küldöttei, hogy Nagyméltóságod és fényes kísérete, köztük az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatói iránt érzett hálánk és határtalan tiszteletünk adóját le-
rójuk.

A gurahoncz-nagyhalmagy helyi érdekű s immár a forgalomnak átadott vasut, mely nemcsak kereskedelmünk és ipari fejlődésünk leghatásosabb tényezője, hanem kulturális intézmény is egyszersmind, csakis a magas kormány támogatása mellett volt létesíthető ily rövid idő alatt! s megnyitotta e mostanáig hegyek és bércek által elzárt vidéket a kulturának.

Eppen azért hálával vagyunk eltelve a magyar kormány iránt, mint amely atyai gondoskodását e szegény vidékre is nemcsak kiterjeszteni kegyes volt, de egyszersmind vasutunk megnyitási ünnepélyét az által is emeli, hogy Kegyelmességed magas személyében azon részt vesz.

Fogadja kegyesen Nagyméltóságod a magunk, valamint küldöink a nagyhalmagy járás közönsége hódolatát, kik egy szívvél-lelkekkel kívánjuk, hogy Kegyelmességedet a Mindenható ipar és kereskedelemügyünk felvirágoztatására és szeretett hazánk boldogítására igen sokáig éltesse!

Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter az éljenzésre fogadott beszédre következőleg válaszolt:

— Pista, máma megcsókoltam a feleségedet. Könnyen adja az. Ha nem hiszel a szómnak, nézz el a kukoriczába estefelé.

Nem érzett volna szegény Hunyás nagyobb fájdalmat akkor sem, ha ezer kígyó ezer mérges fullánkja mardosta volna szívét, mint mikor ezeket a szavakat hallotta.

Korábban ment haza a szántásból, mint a többiek. Rosszulérről panaszkodott.

Egy alak guggolt azznap az esti szürkületben fürkésző tekintettel egy bokor mögött, a kukoriczában. Ez a bokor éppen a Hunyás konvencziós földjére esett.

Szegény asszony, miért éppen hogy ma kellett neked megnézni a kukoriczatermést?!

Másnap ott találta meg a csász a szegény pupost, átszurt szívvel a kukoriczás közepén.

Várták csendesen a fakoporsót, meg a papot. A szegény özvegy ott térdelt az ágyánál, nem csorogtak már könyei.

A szem sem örökforrás, kiapad az is. A két tehetetlen öreg most valóban tehetetlen. Gyengék még arra is, hogy fájdalmuknak hangosan adjanak kifejezést.

Onnan nézték néma fájdalommal, szorosan egymáshoz húzódva, a sarokból a szomorúságos történetet.

Csak az ajkuk mozgott hangtalanul. Talán imádkoztak...

Ezalatt künn a pitvarban suttogva, nehogy megzavarják a halott örökalmát, beszélgettek az emberek.

Tisztelt Uraim! A gurahoncz-nagyhalmagy vasut megnyitása azt hiszem az anyagi érdekek előmozdítása e közönségre és környékére nézve.

S az anyagi érdeket aligha mozdítja elő más, mint a biztos közlekedés.

E környék eddig csaknem el volt zárva a világtól, s most megnyílik, hogy részesüljön a civilizáció áldásához hatásában.

Kívánom, hogy mindema remények, amelyek e megnyitáshoz fűzve vannak, teljesedésbe is menjenek. (Eljenzés.)

A bemutatkozások után Boros Beni orsz képviselő fejezte ki köszönetét a vasuttársaság nevében amiért a miniszter a megnyitáson megjelenni kegyes volt.

Csatlakozik a lakosság jókívánataihoz, s kéri, hogy a miniszter a vasut megnyitását engedélyezze, miért az egész vidék hálás köszönettel fog adózni.

Dániel Ernő a következőleg válaszolt Boros Beni beszédére:

Miután személyesen tapasztaltam, hogy a pálya olyan, hogy a követelmények, s kívánalmaknak megfelel, azt holnaptól kezdve a nyilvános forgalomnak megnyitom. (Lelkesült éljenzés.)

A pályaház megtekintése után a miniszternek bemutatották Rajla Antal állomásfőnököt, majd az egész társaság, a különvonatra ült, mely a diszebédre Gurahonczra vitte a meghívottakat.

A gurahoncz „Központi vendéglő“ nagyterme a bankett alkalmából gyönyörűen fel volt díszítve.

Középen draperiákkal övezve volt a Dániel-család czimere a felirattal: „Eljen Dániel Ernő!“

A minisztert érkezésekor harsány éljenzés fogadta, mire elfoglalta helyét az asztalfőn Fábian László főispán és Vég Aurél kir. tanácsos jószágigazgató között.

A pazar ebéd menüje, mely bármely aradi vendéglőnek becsületére válnék, a következő volt:

MENU.

Barna velő leves.
Tok és fogas tartárral.
Orosz pástétom.
Vesepöcsénye körözve.
Ösgerincz gyümölcsessel.
Pulyka salátával.
Tészták.
Parfait.
Gyümölcs.

Benki által lenézethet feleségül menni. Igen, nemesszívü, mert őt megértette...

Három hét múlva ismét szabadságot kért Hunyás. Mikor hazaérkezett, villámgyorsan terjedt el a hír a kis pusztában, hogy a pupos mégis hozott asszonyt.

Hejh a legények, különösen Tóth János, hogy megbámulták azt az öztermetű, rózsaszínű fehérőselédet!

Nem volt Hunyás Pistánál boldogabb ember a világon.

De nem sokáig tartott a boldogság.

Rossz nyelvek azt suttogták, hogy Tóth János nagyba csapja szelet a szép asszonynak, a ki szívesen is veszi, ha az ura nincs otthon:

A hír a Hunyás fülébe is eljutott.

Ettől a pillanattól kezdve egészen kicsérélődött.

Szótlanná lett otthon is egészen. Sokszor egy óráig is elbámult maga elé a semmisségbe, ilyenkor nagy kidüllettek a szemei... Őklét összeszorította s remegett minden porozikája.

Az asszony sehogysem tudta magának megmagyarázni a változás okát s betegségtől; nagy betegségtől féltette az urát...

Pedig hát a hírből egy szikrányi sem volt igaz. Tóth János terjesztette el a Gyuri kisbéressel bosznából, mivel a szép asszony nem akart a szavára hajlani s kiadta neki az utat.

Másnap Tóth János megint ingerkedni kezdett Hunyással.

— Hát bizony szív kell ahhoz, hogy valakit azért, mer nem született olyannak, mint más emberfia, csúfságosan kikergessenek a világból.

— Mit tehetett ő arról, hogy pupos háttá jött a világra, meg, hogy az egyik szemére hályog borult.

Elhallgattak.

Két kocsi egyszerre állott meg a ház előtt.

Az egyik a papot és a kántort, a másik meg a koporsót hozta.

Tóth János leemelte a koporsót s csendesen bevitte a házba.

Aztán odaállott a két öreg mellé s remegő, fájó hangon vigasztalta őket:

— Ne busuljanak kelmetek, fiuk lesznek, kenyérkeresőjök, csak ne busuljanak.

A halottat betették a koporsóba.

Tóth János odament. Olyan halvány volt s úgy remegett ez az ember...

Megfogta a halott kezét s egészen közel hajlott hozzá.

— Isten veled Pista. Aztán csendesen, elhaló hagon tette hozzá, hogy a mellette állók is alig hallhatták:

— Bocsáss meg nekem, nyomorultnak...

A fájdalomtól megtört özvegyhez már nem birt szólni. Pedig akart, de nem volt ereje. Csak a szeme kért, könnyögött, esdeklett bocsánatért.

Aztán imbolygó léptekkel kívánszorgott a gyászos házból...

Dessert.
Sajt.
Kávé, Curacao.
Udvari sör.
Cognac.
Sherry.
Magyarádi.
Barackai vörö.
Mumm.

Pezsgőnél Atzél Péter orsz. képviselő emelkedett fel, és éltette Dániel Ernő kereskedelemügyi minisztert. Az éljenzés csillapultával Nemes Zoltán ügyvéd állott fel s hivatkozva egy régi császárlátogatásra, amelynek emlékét ma már csak kötőmelékek őrzik, biztos abban, hogy Dániel miniszter emléket a vasut megnyitás örökké fenn fogja tartani. Elteti a minisztert.

Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter arról a csanádi vasutról szól, amely megérdemi, hogy a mai napon róla szóljanak.

Csak arra hívom fel — ugymond — a társaság figyelmét, hogy midőn e vasut keletkezett, mily kicsinyléssel fogadta Arad megye, s az egész ország, ennek a vasutnak a vállalkozását.

De talán ez nem csoda, midőn a társaság oly szisztema szerint óhajtotta kiépíteni a vasutat, mely perhorreszkálva volt.

S a mi ennek dacára sikerült, még pedig oly módon, hogy az ország ide jött tanulni.

De a vasut nem is maradt közönséges méretek között, s igyekezett kielégíteni az igényeket, s ma már a kezdetben 40 kilométeres vasut 400 kilométerre fejlődött ki.

De remélem, hogy ezzel a vasut igyekvését nem fejezte be, mert a vasut ma már annyira meg van izmosodva, hogy az eléje gördülő akadályokat könnyen leküzdheti.

Kötelességünk a hála adóját leróni azok iránt, kik a vállalat megteremtették, fenntartják. Emelem poharamat Boros Benire, Vársárhelyi Bélára, Atzél Péterre, s az egész igazgatóságra, (Éljenzés.)

Végh Aurél szavai szerint az ünnepély egyik fontos momentuma, hogy sikerült a miniszter előtt Arad megye és város közgazdasági fejlődését kimutatni. Megmutathattuk, mi kép működünk saját javunkra.

A másik kiemelkedő mozzanat az, hogy Nagyméltósága számunkra magas pártfogókat biztosította, hogy a miniszter ur, nem leiratokban intézi el az ügyeket, hanem személyesen győződik meg a valóságról, élteti a minisztert.

Boros Beni el nem hallgathatja a nagy közönség elismerését azon személyek iránt, kik a miniszter tanácsában ülnek s kik a vasut érdekeinek előmozdításánál közreműködtek. Élteti Tichet és Schneider tanácsosokat, azonkívül Návaýt és Lovritsot végül Bindert és Sztérynit.

Nemes Zoltán a vasutépítő mérnöki karra emelt poharat.

Ezek nevében Hegedűs László mondott rövid szavakban köszönetet.

Weisz Armin dr. ügyes verses felköszöntőben éltette a vasutigazgatóságot.

Edvi Illés László hírlapíró, kamarai titkár a járási lakosságot éltette lendületes beszédben.

Boros Beni engedelmet kért, hogy oly érdemek méltatását veszi ajakára, melyet elhallgatni lehetetlen.

Az ország oly részében élünk, mi arad megyeiek, mely a felvirágozásnak legmagasabb attributumait kívánja.

Arad megye ezek dacára mindig kiváló helyet foglalt el szabadelvűsége révén.

Akik a megyét felemelték mai magaslatára, akik végtelen hazafisággal s erkölcsi bátorsággal küzdöttek, azok szerénységükben nem appellálnak az elismerésre.

Pedig hogy a megye, s ezzel együtt vasu-

tunk így kifejlődött s az csupán nekik tulajdoníthatjuk.

Elteti Fábrián László főispánt, Szathmáry Gyula alispánt, Paradeyser Lajos és Páris Gábor főszolgabírákat.

E pohárköszöntő után a miniszter asztalt bontott, s a nagy közönség lelkes éljenzése közben ment a pályaházba.

A különvonat három óra után robogott ki a gurahonci pályaházból.

A miniszter kocsiját Szent-Annán lekapcsolták a különvonatról, s ő egy más különvonaton Kétegyházán át Budapestre utazott.

A többi meghívottak különvonattal még tegnap este Aradra érkeztek, azzal a tudattal, hogy egy nagyfontosságú és jelentőségű ünnepélynek voltak szemtanul és szereplői.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 6.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Perczel Béni, Molnár Antal, Illyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső b. miniszterelnök, Lukács László, Perczel Dezső, Erdély Sándor, Darányi, Wlassics, Josipovich és Fejérváry Géza báró miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja Jelasiich Gyula és Cernikovill Miklós horvát képviselők lemondását — tudomásul vétetik.

Görgey Béla előadó jelenti, hogy Sohnel Károly brezói képviselő mandátuma rendben találtatott.

A 30 nap fenntartásával igazolták.

Az 1896-iki költségvetés.

Hegedűs Sándor előadó ismerteti a költségvetést általában és tárczánként, a költségvetés keretében olyan eredményeket konstátál, amelynek alapján nyugodtan ajánlja a költségvetést elfogadásra. Bővebben indokolja a költségvetés emelkedését évről-évre. Ez magyarázatát abban leli, hogy az újabb reformok és a fejlődés hozzák magukkal. A tisztviselők fizetésének rendezése, az államvasutak és egyéb beruházások egyenként és összesen mind előidéztek azt az emelkedést. Örvendetes, hogy városaink mindent képesek fedezni, azonban ne vezessen minket félre ez a körülmény, mert csak bölcs óvatossággal óvhatjuk meg államháztartásunk érdekeit. (Helyeslés jobbfelől.)

Helfy Ignác a pénzügyi bizottsággal szemben azt a határozati javaslatot terjeszti elő, hogy miután a kormány politikája az országot pénzügyileg kimerítette és miután a kormány nem képes a parlamentet vezetni, a nemzet érdekeit megóvni és nincs biztosíték, hogy a küszöbön álló szerződések megkötésénél fontos érdekünket meg tudná óvni, ennél fogva javasolja, hogy a ház a költségvetést ne fogadja el. (Éljenzés a szélső balon.) Indokolja azt a határozati javaslatot. Mindenek előtt a pénzügyi politikában olyan lejtőre léptünk, amely veszélyezteti az ország finansziális helyzetét és konstátálja azt annak dacára, hogy a pénzügyminiszter egyénisége és szak-képzettsége iránt teljes tisztelettel viseltetik. Aggályait igazolják többek között, a Vaskapu költségei, amelyek teher képeznek csupán, mert a bevételek csak 1899-ben kezdődnek; igazolja az amit a miniszter az 1894-iki zárszámadásokról mondott, akkorának tüntette föl a pluszt, a mekkorára semmiestre sem megy és igazolja az államvasuti tervezett beruházás. Mi azt nem vesszük készpénznek, de készpénznek veszi Ausztria, aminek jele az, hogy már a puotát is megakarja változtatni. Ezek a finansziális aggodalmak. A politikával hasonlóképp vigasztalanak. A miniszterelnök célja csak az, hogy mellőzze a parlamentet, addig is míg a hivatásokat megejtheti úgy amiként látják, hogy már preparálja. Közjogilag pedig a legnagyobb veszélyek fenyegetnek, amit bizonyít a császári és királyi ház minisztere. Ha ez

állás közjogilag szervezve volna, hagyján. De ez állás törvényeinkben nincs benne és így az az „és” közjogunkba ütökzik. Ilyen meglepetés azonban több is készült. Ott van a földmívelési válság. Ennek is a képviselőház előtt kellett volna lefolynia, mert Festetits gr. az ország minisztere volt. De a hát a miniszterelnök szereti a meglepetéseket és így ellehetünk készülve még többre is.

Rosszalja azt is, hogy mindig a felség bizalmára hivatkozik, amivel még csak a felségnek nem tesz jó szolgálatot. A zágrábi események szintén arra szolgáltak alkalmul, hogy a miniszterelnök kompromittálja az országot befelé és kifelé egyaránt, (Helyeslés a szélső balon.) Ugyarilyen a kormány politikája a nemzetiségi kérdésben is és ennek folytán éppen az ország érdekében nem ajánlhat egyebet, mint hogy a miniszterelnök hagyja oda állását, hogy határozati javaslatát elfogadják. (Helyeslés balfelől. Ellenmondások jobbfelől.)

Bánffy Dezső br. miniszterelnök kijelenti, hogy azonnal fog távozni, amint meggyőződik arról, hogy szolgálatot többé a hazának nem tehet. Amig azonban erről nem győződik meg, addig hajlandó azonban még továbbra is itt maradni ezen a helyen. — A zászlósértés ügyében Helfy ellentétbe helyezte a dinasztikus érzelmeket a nemzet érzelmeivel és eszilen tiltakoznia kell. (Helyeslés jobbfelől.) Ami pedig a császári és királyi ház miniszterét illeti, arra nézve megfelelt Ugron interpellációjára adott beszédében. Ami végül Festetits lemondását illeti, azt egészen alkotmányosnak tartja. Festetits ellentétbe jött miniszter társasával s ő ebből levonta a következtetést. A betöltést későbbre tervezték, de mert éppen az ellenzék nyilatkozott a provizoriumra elleso, ezt a tárczát már csak azért is betöltötték. (Zajos helyeslés és derűtlenség jobbfelől.)

Horánszky Nándor azoknál az okoknál fogva, amelyeket Helfy elmondott, s ezekhez véve a többieket, a költségvetés nem felel meg annak az őszinteségnek, amelylyel az országnak tartozunk. Az államháztartás nagyobb az idén... (Nagy zaj.)

Elnök (a hírlapírók karzata felé fordulva): Csend legyen azon a karzaton, mert különben kiűrttetem! (Helyeslés balfelől.)

Horánszky Nándor: Tényleg azonban, e teher sokkal nagyobb, mint bevallják és nagyobbodott anélkül, hogy e teherért egyenértékül valami organikus reformot kaptunk volna, vagy valami könnyítést. Es olyan gondatlan-ság, amelyet szó nélkül nem hagyhat. (Helyeslés balfelől.) Az egész költségvetést mesterségsnek mondja, ami jó arra, hogy aztán a zárszámadás összeállításakor valamelyes kedvezőbb összeállítást lehessen csinálni. Példa erre a vasuti budget, amely semmiképp sem fog betölteni, mert olyanok a körülmények, hogy be nem folyhat. Tehát mesterségs és ezzel együtt ki lehet mutatni, hogy ilyen a költségvetés többi részeiben is. Az őszinteség hiánya mellett hiánya még a költségvetésnek a tuzás és a könnyelműség, amely utóbbira elég bizonyosság a személyi kiadások nagy emelése. Most vegyük azt, hogy az eddigi jó eredményeket az évek hosszú sorának jó, legalább is jó közép termése tette lehetővé. Ha most bekövetkezik egy rossz termésű esztendő, tessék elképzelni, hogy mi fog történni ebben az országban, nem csak az államháztartásban, de magának a társadalomnak gazdasági viszonyában is. (Helyeslés balfelől. Ellenmondás jobbfelől.) Ezek a részletek. Alttalában is bírálja, azonban a pénzügyi helyzetet és ebben a bírálatban sem talál semmi megnyugtatót.

Szomoruan látja, hogy az ország állami megterhelhetése Európában Franciaország után mindjárt az első. Ehhez az állami teherhez járul azonban még több is, úgy hogy valóságban görnyedünk a borzasztó súly alatt. Es az adóreform még is késik. (Helyeslés balfelől.) Es ott vannak a vigasztalan körülmények, az agrarizmus, mely sok egyéb bajjal mind az orvoslást sürgeti, de a mely sürgetés kiáltó szó a pusztában, amelyre visszhang, nem vagy a legjobb esetben csak nagyon gyöngye kerül. Ezeket a bajokat csak oázisok munkódással, organikus reformokkal lehet segíteni, ezeknek azonban híját látjuk. Sok bajunknak lehetne orvoslása a hozzáférhető mezőgazdasági hitel, de hát vajjon az agrárbankkal elérjük-e ezt? Aigha. Ez a bank is nyereszkesedésre van utalva és pedig jogga. Ide is más intézkedés szükséges. (Helyeslés jobbfelől.) A parlament tájékozatlan erre nézve, hogy

mind e bajokat a kormány szándékozik de és mikép orvosolni? — Kéri a kormányt: adja meg a kellő felvilágosítást, ha másért nem legalább a parlamentáris decorum honorálása szempontjából. (Helyeslés balfelől.)

Budapest, november 6. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sűrűnzi:

Horánszky után a vitát megszakították. Polónyi interpellált a bamazujvárosi munkanélküliek érdekében, kiket a hitbizományok, a bérlők zsarolása a kivándorlásra kényszerít.

Perczel felolvasta az alispán jelentését, hogy akartak munkát szerezni, de olyan napszámot követeltek, mit lehetetlen volt megtagadni. Figyelmeztette Polónyit ne protegálja a dologtalanokat, mert ezáltal csak táplálja a szocializmust. (Helyeslés.)

Bessenyei interpellált Gyürky Abraham délvidéki telepesei ügyében, kik éhínséggel küzdenek, s törvényes intézkedést kér.

Perczel kijelenti, hogy tudomása van a telepesek nyomoráról, már intézkedett a szükséghez képest s még intézkedni fog. A választ tudomásul vették.

A belügyminiszter a közig. reformjáról

— És az új választások. —

Perczel Dezső belügyminiszter a győri ünnepségek alatt érdekes nyilatkozatokat tett magán beszélgetés közben a közigazgatás reformjáról s e reformokkal szemben a kormány szándékáról és eljárásának terveiről.

A „Győri Hírlap“ ezekről a következőket írja:

A kormány a közel jövőben nem szándékozik fellépni a reformjavaslatokkal. Az erre vonatkozó munkálatok azonban már nagyrészt be vannak fejezve, vagy legközelebb befejezést nyernek.

Négy javaslatot szándékozik a kormány egy időben a képviselőház elé terjeszteni, ezek:

1. A községekről,
2. A városokról,
3. A közigazgatási tisztviselők fegyelmi eljárásáról,
4. A vármegyéről szóló javaslatok lesznek.

A szolgálati pragmatikáról szóló törvényjavaslatot csak később, emezek törvényerőre váltva után terjeszti be, minthogy ennek kiegészítéséhez oly tapasztalatokra lesz szükség, melyek az előbbi törvények életbelépte után gyűjthetők csak. A javaslatok nyilvánosságra hozatalára nézve az a szándéka a kormánynak, hogy még a millenniumi ünnepségek előtt, de már oly időben kibocsátja ki azokat, hogy a millennium előtt az országgyűlés nem tárgyalja.

Az említett négy javaslatot az 1896. év április havában szétküldik az összes érdekelteknek, nevezetesebben a városi és vármegyei törvényhatóságoknak.

A kormány módot nyújt e testületeknek arra, hogy véleményüket a nagy reform dolgában idejében kinyilváníthassák. A beérkező vélemények alapján az újonnan választandó képviselőház fogja azokat tárgyalni, közvetlenül az új választások után.

Azt a fölmerült hírt, hogy a képviselőválasztások a jövő év tavaszán lennének, a belügyminiszter a leghatározottabban megczáfolta s érthetetlen és üres agyremnek nyilvánította.

Az új törvényjavaslat tervezetekben kiváló figyelmet fordítottak a városokra, melyeknek autonómiáját nemcsak hogy csorbítani nem akarja, sőt ellenkezőleg a városok ön-

állóságának legőszintébb és leghatározottabb híve gyanút mutatta be magát s érdekesen festette le, hogy a törvényhatóságokról szóló mai törvények keretében az, a mit autonómiának neveznek, sok tekintetben alig több a látogatnál s teljesen meg van győződve, hogy a felsőbb felügyelet merev alkalmazása nem egyszer a közérdek hátrányára szolgál s csak a ministerek fölszemes dolgát szaporítja.

Városi közügyek.

Sorrendje

az Arad szab. királyi város törvényhatósági bizottsága által 1895 évi november hó 13-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

1. A polgármester jelentése 1895 évi október hóról.

2. A nagym. vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium intézvénye Pataki Sándor főreáliskolai és Seprenyi Imre főgymnásiumi tanulók ösztöndíja tárgyában.

3. Kolozsvár szah. kir. város közönségének átirata Vágó Pál festőművész által tervezett történelmi menetnek a milleniumi ünnepségek sorozatába való felvétel iránt a m. kir. Miniszterelnökhöz intézett felirat pártolása végett.

4. A II. országos és egyetemes tanügyi kongresszus rendező bizottság kérvénye a kongresszusnak és a kongresszuson résztvevő szegény tanítóknak anyagi támogatása iránt.

5. Torontál vármegye közönségének átirata a magy. kir. belügyminiszteriumhoz, a jogtalanul távozó cseléd vagy munkás visszakísérése alkalmával felmerülő költségeknek ki által leendő viselése tárgyában intézett felirat pártolása iránt.

6. A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur rendelete az aradi államilag segélyezett fa és fémipari iskolának teljesen állami jellegűvé tétele iránt.

7. A Ganz és társa vasöntő és gépgyár részvénytársulatnak kérvénye a város tulajdonához tartozó radnai uti üres teleknek adás vétele tárgyában.

8. A tanács jelentése a törvénykezési és fogház épület részére megszavazott és a város tulajdonához tartozó Maros parti 5400 négyszög méternyi területnek az igazságügyi kormány tulajdonába való átbozsátása tárgyában hozandó határozat iránt.

9. A tanács jelentése a város tulajdonát képező ménes völgy dűlőből 3 catastrális holdnak az arad-csanádi egyesült vasutak részvény társaságnak való eladása tárgyában hozandó határozat iránt.

10. A tanács jelentése, a Hárs, Holtmaros és Oztózáknak, Heim Domonkos, Török Gábor és Csernovits Péter emlékére való elnevezése iránt tett indítványra.

11. Gyurmán Andorné — Sinkovich Ida kórvénye anyagi segélyezésben való részesítése iránt.

12. Az aradvárosi kereskedelmi akadémiá felügyelő bizottság jelentése, az 1895/96 évi költség előirányzatról és az intézet alapjának állásáról.

Arad, 1895 évi november hó 4-én

Kiadta:
INSTITORIS KÁLMÁN,
főjegyző.

IDÓJÁRAS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 766.8 milliméter, délután 2 órakor 766.9 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 12.5$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 16.9$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 3, délután 2 órakor DK. 4. Felhőzet: reggel félborult, délután félborult. Csapadék az előbbi 24 órában: 28 milliméter.

IDÓJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 7. —

Változó felhőzet. — Enyhe. — Jelentékeny csapadék nélkül.

HIREK.

November 7. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Engelbert. — Protestáns naptár: Engelbert. — Görög-keleti naptár (október 28.): Demeter. — A nap kél 6 óra 54 perczkor, nyugszik 4 óra 33 perczkor.

Szabadságharcz emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Kölcsönyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— Városi közgyűlés. Aradváros köztörvényhatósági bizottsága novemberhavi ülését 13-án délután 4 órakor tartják meg. Ezen az ülésen fogják tárgyalni a budapesti Ganz-gyár kérvényét egy telek megvétele ügyében, a törvénykezési és fogház-épület telkének kérdését s egyéb közérdektű dolgokat. A részletes tárgysorozatot lapunk más helyén közöljük.

— Közigazgatási bizottsági ülések. A radmegyés Aradváros közigazgatási bizottsága a mai nap folyamán tartja novemberhavi ülését. A megye közigazgatási bizottsága délelőtt 9 órakor tartja ülését a megyeház nagytermében, a városé délután 4 órakor városház tanácstermében.

— El Aradra! A magyarországi rabbik, az egy Rosenberg Sándor aradi rabbit kivéve, az ultramontánizmusban semmivel sincsenek hátrább, mint akár a legnéppártibb plébános. Amellett, hogy a vegyes házasság megáldani nem akarják, a többi tiltó akadályokat is épp úgy figyelembe veszik, mint a polgári házasság életbelépte előtt. De nem veszik egyáltalán figyelembe, hogy a polgárilag megkötött rigy amugy is érvényes. Dícséretes kivételt képez ez alól dr. Rosenberg rabbi, amint azt az alábbi eset is mutatja. A budapesti gyár utcai anyakönyvi hivatalban vasárnap délelőtt Deutsch Miksa feleségül vette özvegy Vogl Lipótnét. A polgári egybekelés után a templomba ment az új pár az egyházi áldást kikérni. Itt a rabbi a megáldandó pártól a „chalizát“ kérte, t. i. azt a fölmentő levelet, melyet az első férj fivére ad sógornéjának, hogy ő nem veszi feleségül E fölmentő levelet a sógor megtagadta, miért is a budapesti rabbi nem akarta a párt egyházilag összeadni. Táviratilag intéztek tehát kérdést Aradra dr. Rosenberghöz, hogy hajlandó-e az egyházi áldást e levél nélkül is megadni a párnak. Az igenlő válasz tegnapelőtt megérkezett, mire az új pár leutazott Aradra, ahol tegnap történt meg az egyházi egybekelés nagy közönség jelenlétében, amely a templomból kijövő rabbit zajos óvációkba részesítette. Ezzel ismét nagy lecskét kap az izraelita ultramontánizmus, mely a magdogmatikus makacosságával hovatovább ugyan azt a szerepet kezdi játszani az izraelita világnagy magyar világban, mint a néppárt, amelylyel sikeresen kelt versenyre a liberalizmus ellen.

— Vaggonhiány az államvasutakon. Temesvárról telegrafálják egyik fővárosi lapnak, hogy a waggonhiány az államvasutakon olyan nagy, hogy a termények továbbvitale a legnagyobb nehézségekkel van összekötve, de néhol egyáltalán nem is lehetséges. Különösen új tengeri vesztegel nagy tömegekben egyes állomásokon, noha a kereskedelemügyi miniszter ennek sorokivüli rakodását már régebben elrendelte. Különösen az aradi fizletvezetőség területén sok panasz merül fel. Vínigán is nagy mennyiségben feküdt az új tengeri, mely már most romlásnak is indult, s a tulajdonosok kénytelenek voltak a környékbeli szeszgyáraknak poton áron eladni.

— Papi áldás a zsinagógában. A legközelebbi vasárnap délutánján ismét vegyes vallású házasságok felett fog Rosenberg Sándor dr. főrabbi egyházi áldást mondani. A polgári házasságot felvett új pár Simándon teáz aleget a törvény kívánalmainak, mely után Aradra jönnek, hogy a főrabbi egyházi áldását is meghallgassák. Erdékes megjegyezni, hogy az új párnál a férfi zsidó, míg a nő római katolika.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár forgalmi kimutatása 1895. okt. haváról.

I. Betételek. Álladék mult hó végén ... frt 3.800,851.51

II. Leszámitolás. Váltótárca-álladék mult hó végén frt 2,035,030.37

III. Előlegezek kézi zálogokra. Álladék mult hó végén ... frt 3.836,522.41

IV. Jelzálogos kölcsönök. Álladék mult hó végén ... frt 1,027,974.28

V. Pénztárforgalom. Álladék mult hó végén ... frt 58,341.40

Arad, 1895. okt. 31-én. Az igazgatóság.

Az aradi első takarékpénztárnak forgalmi kimutatása 1895. október hóról.

I. Betételek. Álladék mult hó végén ... frt 3.825,372.63

II. Leszámitolás. Váltótárca-álladék mult hó végén frt 1,944,158.52

III. Előlegezek kézi zálogokra. Álladék mult hó végén ... frt 1,137,273.64

IV. Jelzálogos kölcsönök. Álladék mult hó végén ... frt 1,474,433.--

VII. Pénztárforgalom. Álladék mult hó végén ... frt 41,095.57

Arad, 1895. okt. hó 30. Az igazgatóság.

Az aradmegyei takarékpénztár forgalmi kimutatása 1895. okt. haváról.

Betételek. Álladék a mult hó végén ... frt 4.377,941.88

Leszámitolás. Tárcaállomány m. hó vég. 2.667,470.68

Előlegezek kézi zálogokra. Raktárállomány m. hó vég. 2.227,582.04

Jelzálogos kölcsönök. Álladék mult hó végén ... frt 789,905.20

Amortizációs záloglevél kölcsönök. Álladék a mult hó végén ... frt 716,724.06 1/2

Záloglevélek. Álladék a mult hó végén 666,700.--

Pénztárforgalom. Pénztárkészlet m. hó vég. 44,515.80

Kelt Aradon, 1895. okt. 31-én. Az igazgatóság.

Az aradi ipar- és népbank forgalmi kimutatása 1895. évi okt. haváról.

Takarékpénztári betételek. Betét-maradvány mult hó végéről ... frt 1,591,681.83

Váltótárca. Álladék mult hó végével ... frt 999,047.72

Aradi hitelnyelv. Álladék mult hó végével ... frt 234,819.83

Előlegek kézi zálogokra. Álladék mult hó végével ... frt 1,032,074.32

Jelzálogkölcsönök. Álladék mult hó végével ... frt 362,467.--

Pénztár. Maradvány mult hó végével ... frt 49,805.87

Arad, 1895. okt. 31. Az igazgatóság.

Az aradi polg. takarékpénztár-részv. társ. forgalmi kimutatása 1895. okt. hóról.

Takarékpénztári betétek. Álladék mult hó végén ... frt 1,318,349.02

Záloglevél. Álladék mult hó végén ... frt 2,222,100.--

Váltóleszámitolás. Tárcaálladék mult hó végén ... frt 782,208.32

Előlegek értékpapírokra. Álladék mult hó végén ... frt 445,421.84

Jelzálog-kölcsönök. Álladék mult hó végén ... frt 2,647,394.87

Pénzforgalom. Álladék mult hó végén ... frt 41,554.15

Arad, 1895. október hó 31-én. Az aradi polgári takarékpénztár igazgatósága.

22026/1895.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. földmivelségi miniszternek 72132/95 sz. a kelt rendelete nyomán közhírré teszük miszerint tekintettel arra, hogy a sertésvész fellépése miatt fennálló forgalmi korlátozások különösen az eddig vegyes vármegyék egész területére elrende't zárlatokat (sertés kivitei és vásártartási tilalmakat) ezennel határon kívül helyeztetik.

2. Ehhez képest ezután a sertésvész fellépése esetén szám az illető fertőzött községet kell a 36500 számú rendeletben jelzett szoros községi zár alá venni.

3. A fertőzött és ennek következtében zár alá vett községek közvetlenül határos községekre nézve az a forgalmi korlátozás érvényesítendő, hogy az ilyen községekben a sertések-ről szóló marhalevelek bevonatván, onnan sertéseknek csakis azonnali leolés czéljából vágóhidra való elszállítása szabad.

4. A sertésvésszel fertőzött és e miatt zár alá vett községekben is lehetővé akarván tenni, a betetőség által fenyegetett sertés állományok a birtokok által nyertett vágóhídi érvényesítést az ilyen községekben az elküldés előtt álatorvosilag megvizsgált és egészségeseknek talált sertéseknek hatósági felügye ett alatt álló vágóhidakra 48 óra alatt leendő leszuras végett, szekereken, illetve való elszállítása az érvényben levő, illetve megengedhető kötetekre is szabandó, illetve megengedhető kötetekre is szabandó, illetve megengedhető kötetekre is szabandó.

b) Más vármegye területére, vagy a vármegye határain tul fekvő városi törvényhatóság területére avagy pedig a városi törvényhatóság területéről kívánt ily szállításoknál:

a) a zár alatt lévő községgel határos és e miatt a jelen rendelet 3. pontjában jeztett forgalmi korlátozás alatt lévő községek területéről a sertések elszállításához szükséges engedélyt a rendeltetési hely törvényhatóságának első tisztviselőjétől kieszközlendő előzetes hozzájárulás mellett a származási hely törvényhatóságának első tisztviselője adja.

b) fertőzött és e miatt községi zárlat alatt álló községekől kívánt szállításhoz az engedély megadását a földmivelségi m. kir. miniszter magának tartotta a fenn s e részben a feleknek a szerzandó kérelmei a apján s rendszerint meghallgatván a rendeltetési törvényhatóságának véleményét is esetről-esetre fog határozni.

Végül pedig, ha a sertés szállítás zárlat alatt lévő község területéről de nem közvetlenül leszurás vége t kívántatik, a kért engedély megadását a fennebb elősorolt esetek mindegyikében (bárhová terveztetik a szállítás) a miniszter magának tartotta fenn.

Arad, 1895. október 9. A városi tanács.

21068/1895.

Hirdetmény.

Közhírré teszük, hogy a morvaországi cs. kir. helytartóság f. évi szeptember hó 14-én 34609 szám alatt kelt hirdetménye szerint Magyarország egész területéről a juhok és kecskék továbbá a ragados tüdőlobbal nem fertőzött törvényhatóságok területéről a szarvasmarhák Morvaországba csakis vasuton, csakis levágás czéljából és kirakolag Brünn, Holléschan, Lundenburg, Neititschein, Nikolsburg, Mähr.-Ostran, Grossnitz, Mähr.-Schönberg, Sternberg és Mähr Bubán városokba vihetők be.

Ily szállítmányok marha levelein az állatok rendeltetési helye világosan feltüntetendő és a marhaleveleken állami állatorvos által igazolandó, hogy az állatok származási helye jogszabandó, hogy az állatok megvizsgáittak és teljesen egészségesnek találtattak.

Arad, 1895 október 2-án A városi tanács.

73206.
I. szám.**Arlejtési hirdetmény.**

A Duna-Tisza-Körös-közi alföldi transzversalis műút baja-erdőhegyi szakaszának kiépítésére szükséges kő- és kavics-anyagnak az egyes rakodó helyekről részben keskenyvágányu munkapályán részben kocsikon az utra leendő elszállítását, valamint az alapkővezet lerakását és az ezen utóbbi munkával kapcsolatos földmunka teljesítését nyilvános versenytárgyalás útján kívánom biztosítani.

A végrehajtandó munkák mennyisége a következő:

I. Baja-Majta között 129.138 m³ anyagszállítás és 412.425 m² alap-kővezet.

II. Majta-Szt.-András között 129.841 m³ anyagszállítás és 399.849 m² alap-kővezet.

III. Szt.-András-Erdőhegy között 119.915 m³ anyagszállítás és 378.601 m² alap-kővezet.

Összesen 378.894 m³ anyagszállítás és 1.190.875 m² alap-kővezet.

Ezen munkák biztosítása céljából f. é. **december hó 2-án déli 12 órakor** a kereskedelemügyi miniszterium I. B. szakosztályának helyiségében (Albrecht-ut 1. sz.) és egyidejűleg a szegedi, szolnoki, gyulai és aradi államépítészeti hivataloknál írt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni, még pedig oly módon, hogy az egyes munkanemekre és utszakaszokra felajánlott egységárak vállalkozók által a munka mennyiségeket kitüntető költségvetés megfelelő rovataiban kiteendők lesznek.

Ajánlatok úgy az összes munkákra, valamint külön-külön a fentebb felsorolt egyes utszakaszokra is elfogadtatnak.

Az ajánlati költség-összeg után számítandó 5%-nyi bánatpénz már előzetesen valamelyik állampénztárnál leteendő és az annak megtörténtét igazoló pénztári nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Az ajánlatok a kitűzött időpontig vagy a kereskedelemügyi miniszterium segédhivatali főigazgatójánál, vagy pedig a fentnevezett államépítészeti hivatalok egyikénél nyújtandók be.

Az ezen munkákra vonatkozó műszaki művelet, szerződési minta, pályázati és általános feltételek, részletes határozatok, üzemszabályok és anyagszállítási tervezet a kereskedelemügyi miniszterium I. B/3. ügyosztályában (Albrecht-ut 1. sz.) rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők és ugyanott átvehetők a munkamennyiségeket részletesen kitüntető vállalkozók által kitöltendő költségvetési példányok, valamint a pályázati és egyéb feltételek is.

Budapesten, 1895. évi október hó 19]

Kereskedelemügyi m. kir.
Miniszter.

1090

Vásár hirdetmény.

A gurahonczai országos pót vásár

1895. évi
november hó 18-án fog megtartatni.

Gurahoncz, 1895. november 5 én.

1096

Az előljáróság.

21707/1895.

Hirdetmény.

A nm. m. kir. földmivelésügyi Miniszteriumnak 74396/95 sz. a kelt rendelte nyomán közhírré tesszük, hogy a csehországi helytartóság távirati, közlése szerint kérődzőknek kizárólag levágás céljából Csehországba való bevitele a fentidézett rendeletben foglalt feltételek mellett Aradvármegye járványmentes területéről is meg van engedve s így kérődzők Csehországba való bevitelének megtiltása tárgyában kiadott f. évi 15045. és 50475. számú körrendelet is hatályát veszti.

Arad 1895. október 9.

A városi tanács.

Egy pékműhely felállításához egy fiatal jó pékmestert keresek

1095

kevés kapitálissal,

házasok előnyben részesülnek.

Biztos és jövedelmes állásról előre kezeskedik

Kugel Jakab Brádon,

hova kérvények czimzendők.

18957/1895.

Hirdetmény.

A nagymélt. földmivelésügyi m. kir. ministeriumnak 58979/1895 számú rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy Mezőhegyesen (Csanád-megye) 12 drb magyar faju bika darabonként 250 frttól 450 forintig és Tordán (Torda-Aranyos-megye) 16 drb magyar faju bika darabonként 200 frttól 350 frtig eladó.

Megjegyezzük, hogy a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi miniszterium hajlandó szegényebb községek részére a bikákat kedvezményes áron és három egymást félénkenként követő részletfizetés mellett átengedni.

Arad, 1895. szept. 28.

A városi tanács.

Vékonyhaju papír dió

és

tiroli nagyfajtájú szelid gesztenye facsemeték

több ezer darab 3 évesek, nagyon szép gyökérzettel kaphatók száz darabonként harmincz forintért a gurahonczai uradalmi kertészetből. Megrendeléseket elfogad Gurahonczon az uradalmi intézőség.

1092

22891/1895.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a nagymélt. m. kir. földmivelésügyi ministerium 76986/95 sz. a. kelt rendeletével Del Medicus Péter Fia budapesti szalámi gyáros cégnek engedélyt adott arra, hogy 1895 évi október 20-tól 1896 évi márczius hó 15-ig Magyarország egész területéről, tehát a sertés vésszel orbánczczal, vagy száj és köröm szájjal fertőzött s e miatt zár alá vett községekből is azonnal eszkozlendő leölés és feldoigozás végett egészséges hizott nehéz sertéseket szállithasson vasuton Budapestre a ferencvárosi rendező pályaudvar petrolium raktár rakodójára onnan pedig lófogatu kocsikon közvetlenül a Ferencz városban épülő vágóhidjára.

Ily sertések a feladó állomáson a feladás előtt a kirendelt szakértő által megvizsgálandók, s azon esetben ha a szállítás valamely sertés vésszel orbánczczal vagy száj és köröm fájással fertőzött területről történnék a szállítmány marhalevelei jelen esetben való hivatkozással állítandók ki, s ez esetben a szállításra használt vasuti kocsi riktó szemü fertőzés gyanujában álló állatok felirattal látandók el.

A petrolium rakodóra érkező sertések az említett telepre addig el nem szállíthatók, míg a székes főváros által kirendelt állatorvos a sertéseket még nem vizsgálta és azok elszállítására engedélyt nem adott.

A szállításhoz használt lófogatu kocsik a telep udvarát addig el nem hagyhatják, míg ott az illetékes hatóság közeg jelenlétében alaposan fertőtlenítve nem lettek.

Arad, 1895. október 19.

A városi tanács.

19126/1895 sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelmügyi m. kir. ministerium leirata alapján közhírré tesszük, hogy Abazia (voloscai járás) győgyfürdő területén a házaló kereskedés a fennálló házalási szabályzat 17 §-ában s az ezen szakaszt kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett, az évenkénti fürdődíny alatt vagyis minden év október hava 16-ától, május hó 15-éig tiltatott.

Arad, 1895. szeptember 4-én.

A városi tanács.